

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO

Uttalelse til forslag til endringer i erstatningsordninger for husdyr og tamrein

---

Miljøverndepartementet hører på forslag til endringer i ordningene for erstatning for tap av husdyr og tamrein til rovvilt. Fylkesmannen mener dagens erstatningsordning for husdyr har flere svakheter og at en foreslått modell med geografisk differensiert erstatning har flere positive elementer.

Vi viser til Miljøverndepartementets høringsbrev av 10. mars 2012, mottatt 12. april 2012.

Bakgrunn

Høringen er en direkte oppfølging av regjeringens tiltredelseserklæring i 2009 (Soria Moria II) og med grunnlag i framlagte utvalgsrapporter fra to prosjektgrupper (husdyr og tamrein) nedsatt av Direktoratet for naturforvaltning. Buskerud som del av rovviltregion 2 omfattes i liten grad av tamreindrift og høringsuttalelsen berører derfor ikke de forhold som spesifikt omtaler dette.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på hovedprinsippene i de modellene utvalget har foreslått for en framtidig erstatningsmodell for tap av husdyr på beite, primært de to som utvalget anbefaler nærmere utredet:

- geografisk differensiert erstatning
- erstatning av alt tap på beite

I tillegg ønskes også innspill på utvalgets forslag til endringer i dagens erstatningsordning.

Buskerud inngår i rovviltregion 2, der det er et nasjonalt fastsatt mål om 12 årlige ynglinger av gaupe. Det er ikke et mål om yngling av de tre øvrige store rovpattedyrene i regionen, men de forekommer regelmessig og samlet påfører de årlige tap til husdyr. Med unntak av høyfjells-områdene forekommer gaupe stort sett i hele fylket (og regionen). I tillegg har Buskerud og regionen en god og livskraftig bestand av kongeørn.

Fylkesmannens uttalelse er samordnet mellom Miljøvernavdelingen og Landbruks- og Næringsavdelingen.

Fylkesmannens vurdering og anbefaling

Å finne en enhetlig og enkel løsning på en ny erstatningsordning er vanskelig, noe utvalget også påpeker. Dagens erstatningsordning for husdyr er fra 1999. I 2005 hørte Miljøvern-departementet på forslag til ny forskrift, men denne ble ikke videreført. Gjeldende ordning anses derfor moden for revisjon. I dette arbeidet mener Fylkesmannen det er viktig å vektlegge forhold som forenkler dagens erstatningsordning og gir langt mindre rom for skjønnsutøvelse, samtidig som det faktiske tap til rovvilt erstattes.

Nåværende erstatningsordning har åpenbare svakheter, slik vi også påpekte i vår uttalelse til høringen i 2005. Den har i liten grad stimulert driftsenhetene til å forebygge skade, og i for stor grad basert seg på forvaltningens skjønnsutøvelse og brukerens krav til å dokumentere tap til rovvilt. Videre mener vi at datagrunnlaget i dagens erstatningssøknader er både mangelfullt og vanskelig etterprøvbart. Samtidig er saksbehandlingen svært presset i tid (søknadsfrist 1. november og en intern tidsfrist for ferdigstilling innen medio desember).

Endringer i dagens erstatningsordning

Utvalget peker på flere forbedrings- og forenklingpunkter ved eventuell videreføring av dagens ordning. Fylkesmannen tror en revisjon av nåværende ordning, med de endringer som utvalget har skissert, kan bidra positivt på kort sikt. I tillegg til endringene som foreslås mener vi at beitesesongen bør avgrenses med en dato vår og høst. I perioder uten beitegras på innmark og utmark (november – april) er det vesentlig enklere å forebygge tap på eventuelle dyr som går i utekve (ikke for beitingens skyld, men for frisk luft/bevegelse o.l. som er bra ut fra dyrevelferdslovverket), og dette bør være brukers ansvar. Dette vil også være aktuelt i en modell med geografisk differansiering.

Erstatningsordning er i dag i stor grad basert på tillit til oppgitte data i søknadene. Mulighetene for å etterprøve disse er begrenset. En videreutvikling av dagens ordning krever derfor bedre og enklere muligheter for samordning av informasjon fra ulike datakilder. Vi antar dette er fullt ut mulig gjennom tilgang og tilpasning i fylkesmennes saksbehandlings-verktøy (Rovbasen). Videre bør det være et generelt krav om å oppgi individnummer på dyr som søkes erstattet, noe det per i dag ikke er. Fylkesmannen kan etter dagens erstatnings-forskrift (§ 4 e) sette dette som vilkår for å tilkjenne full erstatning. Ved å innføre dette som et generelt krav til søknaden vil saksbehandlingen bli sikrere og søknadene mer etterprøvbare. Enkelte søkere vedlegger slike lister uoppfordret i dag, og vi antar derfor ikke at et slikt krav vil medføre særlig merarbeid for søker.

Søknadsskjemaet for tap av husdyr til rovvilt har ikke vært gjenstand for revisjon på lang tid. Skjemaet har flere mangler og framstår som foreldet og bør derfor revideres snarest.

Fremtidig erstatningsordning

Fylkesmannen mener det er behov for en permanent omlegging og vurdering av en ny erstatningsordning. Ut fra rådende forhold i Buskerud, med en godt dokumentert bestand av gaupe og god kunnskap om rovvilt som tapsårsak, kan modellen med geografisk differensiert erstatning, der en uhildet instans (Rovdata) årlig utarbeider soneringen ut fra rovviltfaglige kriterier, være en hensiktsmessig ordning. Fylkesmannen vil derfor i hovedsak anbefale departementet å gå videre med denne modellen.

Vi mener det er svært viktig å samordne dagens ulike erstatningsordninger for tap av husdyr (tap til rovvilt og tap av sau på utmarksbeite). En samordnet og felles søknadsprosedyre vil være forenklende og mer oversiktlig både for brukerne og for forvaltningen.

Ut fra erfaringer med forholdet, og variasjonen over tid, mellom skadeomfang, tapsbilde og forekomst av gaupe (ynglinger) ser vi flere faglige utfordringer i en geografisk differensiering. De faglige kriteriene for soneringen må derfor framstå entydige og omforente.

I Buskerud er det gjennomført flere tapsundersøkelser de siste årene (i Lier, Krødsherad og Flå kommuner) med relativt entydige resultater om gaupe som en vesentlig tapsfaktor. Likevel mener vi at en modell med geografisk differensiering krever ytterligere kunnskap om nivået på andre tapsfaktorer i de ulike beiteområdene, og det bør gjennomføres flere tapsundersøkelser.

Med hilsen

Øivind Holm
avdelingsdirektør

Even Knutsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift